

УДК 35:351.75:06

**Третяк Я.С., аспірант спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: Бородін Є.І., д.і.н., директор ННІДУ**

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЗАРУБІЖНИХ ДЖЕРЕЛАХ

Вивчаючи громадянську ідентичність, вчені розробили широкий спектр підходів для кількісної оцінки та кращого розуміння цієї всюдисущої, але складної концепції. На сьогоднішній день більшість цих підходів базуються на теорії, але дуже мало хто базується на даних.

В останні роки зростає спільнота дослідників громадянської ідентичності, тримаючи суспільство разом у часи поляризації.

Однак, незважаючи на такий великий науковий розвиток, немає єдиної думки щодо особливої важливості громадянської ідентичності. Ми називаємо це «суб'єктивним та внутрішнім почуттям приналежності до держави» [1, 2] або почуття приналежності до держави [3], деякі описують це як «прихильність до кордонів та держав» [4, 5]. Крім того, деякі науковці вважають це «силою позитивної прихильності людини до своєї країни» [6]. Цікаво, що, відхиляючись від описаного визначення, дехто вважають за краще говорити про «національні почуття», тобто «почуття приналежності до свого народу і своєї країни», ототожнюючи поняття національної та громадянської ідентичності [7].

Намагаючись висвітлити цю складність, послідовники теорії соціальної ідентичності Таджфела і Тернера, зосереджуючись на змістовному вимірі, зазначають, що домінуюча література базується на дихотомії між громадянською національною ідентичністю та етнічною національною ідентичністю; про відмінність між етнічним громадянством і громадянським громадянством, протиставляючи два різні типи ідеального націоналізму: етнічний націоналізм і громадянський націоналізм [8]. Так само були запропоновані концепції національної лояльності, національної гордості, критичного патріотизму, некритичного патріотизму та громадянської і культурної ідентичності [9], з одного боку, і концепції національної лояльності, національної гордості, національного шовінізму та нормативної національної ідентичності [10], з іншого боку, а також інші схожі, але дещо відмінні типології національної ідентичності. На відміну від них, політичні психологи здебільшого спиралися на розрізнення патріотизму та націоналізму. Хоча всі ці класифікації роблять цінний внесок у розуміння громадянської ідентичності, це поняття залишається неоднозначним і невловимим. Єдиним спільним моментом, на якому сходяться вчені, є багатомірність поняття та складність його належного розуміння.

Емпірично цей брак концептуальної ясності відображається в різних показниках. Домінуючий напрям літератури базується на конкретних критеріях членства, таких як громадянство, національність. На противагу цьому, інші дослідження вимірюють громадянську ідентичність через гордість, а інші - через «спорідненість» з державою [11].

Громадянська ідентичність розвивається як почуття приналежності та зв'язку з власною країною, нацією, а також усвідомлення громадянських прав та обов'язків. Вона є стимулом для активної участі громадян у публічному управлінні, посилення зміцнення соціальної консолідації та підтримує стабільність країни.

Існування та процвітання Української держави неможливе без загального усвідомлення громадянами своєї громадянської ідентичності, що веде початок від ототожнення себе кожним громадянином з українським народом. Відчуття такої

належності через мову, традиції, цінності безпосередньо позначається на житті кожної людини. Сукупність усіх індивідів, які пройшли таке самовизначення, є необхідним фундаментом для формування потужного громадянського суспільства, сильної нації та міцної держави.

Список використаних джерел:

1. Huddy, L., del Ponte, A.: National identity, pride, and chauvinism—their origins and consequences for globalization attitudes. In: Gustavsson, G., Miller, D. (eds.) *Liberal nationalism and its critics: normative and empirical questions*. Oxford University Press, Oxford (2019)
2. Hjerm, M.: National identity: a comparison of Sweden, Germany and Australia. *J. Ethn. Migr. Stud.* 24, 451–469 (1998)
3. Keane, J.: Nations, nationalism, and citizens in Europe. *Int. Soc. Sci. J.* 140, 169–184 (1994)
4. Ariely, G.: Measuring dimensions of national identity across countries: theoretical and methodological reflections. *Natl. Identities.* 22, 265–282 (2020)
5. Ariely, G., Davidov, E.: Assessment of measurement equivalence with cross-national and longitudinal surveys in political science. *Eur. Political Sci.* 11, 363–377 (2012)
6. Carey, S.: Undivided loyalties: Is national identity an obstacle to European integration? *Eur Union Poli.* 3, 387–413 (2002)
7. Dekker, H., Malova, D., Hoogendorn, S.: Nationalism and its explanations. *Polit. Psychol.* 24, 345–376 (2003)
8. Citrin, J., Sears, D.O.: *American identity and the politics of multiculturalism*. Cambridge University Press, Cambridge (2014)
9. Miller, D., Ali, S.: Testing the national identity argument. *Eur. Polit. Sci. Rev.* 6, 237–259 (2014)
10. Gustavsson, G., Stendahl, L.: National identity, a blessing or a curse? The divergent links from national attachment, pride, and chauvinism to social and political trust. *Eur. Polit. Sci. Rev.* 12, 449–468 (2020)
11. Huddy, L., Khatib, N.: American patriotism, national identity, and political involvement. *Am. J. Polit. Sci.* 51, 63–77 (2007)